

A SHORT LESSON IN **בית שני** HISTORY

To properly understand Professor Flusser's explanation as to why **חז"ל** inserted the **ברכות** of **קיבוץ גליות** and **על הצדיקים** and **ולמלשינים**, **השיבה שופטינו** and **בנין ירושלים**, we need to gain a better understanding of the historical circumstances that existed at the time that **עשרה** was composed. Let us begin with a question: if **עשרה** was composed by **אנשי כנסת הגדולה** after the Jews returned to **ארץ ישראל** and rebuilt the **בית המקדש**, why was it necessary to pray for **קיבוץ גליות** and **בנין ירושלים**? The short answer is that few of the Jews who lived in **בבל** returned to **ארץ ישראל** and the ten tribes who were exiled by **סנחריב** were not identifiable by that time. As a result, the type of **קיבוץ גליות** that was envisioned by the **ברכה** did not happen at that moment.

The rebuilding of the **בית המקדש** is viewed by many in the same fashion. In his **הקדמה** to his **פירוש** on **מגילת איכה**, page 11, Rabbi Shlomo Aviner, **שליט"א**, gives us a fresh perspective on the period of the **בית שני** and helps us understand why **אנשי כנסת הגדולה** composed **עשרה** and included these **ברכות**:

מדוע לאחר חורבן בית ראשון לא זכינו לגאולה עד העולם? מתרצים חז"ל (מגילה יב' א') שבאמת בבית שני לא היתה גאולה שלמה אלא "פקידה בעלמא", וכן כתב הרמב"ן שזו היתה הצלה קטנה, זמנית, חולפת (ספר הגאולה עמ' ער. רמב"ן עה"ת ויקרא כו לב. וראה עוד ספר עם וארצו ב, עמ' 206. הלכות משיח לרמב"ם עמ' 98 הערה 69). וכן כתב רבי חסדאי קרשקש (אור ד' מאמר ג כלל ח פרק ב), ש"אנו עתה בגלות שבה התחייבנו בחורבן בית ראשון, ובית שני הוא בבחינת 'הפסק קל' ואינו גאולה ממש". בבית שני הכל היה אומלל ומסכן, מלא חטאים, עלוב (ראה רמב"ן שם טז'). גם מרן הרב קוק כתב (אורות, למהלך האידאות בישראל ה) שבית שני הוא כנשימת אוויר אחרונה לפני הצלילה במי הגלות העמוקים. ובמקום אחר כתב (מאמרי הראיה עמ' 283) שהיה הכנה טובה לגלות, לקראת הפיזור האיום הנכון לישראל.

יחזקאל הנביא, שניבא בזמן חורבן בית ראשון, מתאר בחזונו את בניין בית השלישי (שם מ-מב'). למה הבית השלישי ולא בית השני? כותב הרמב"ם (הלכות בית בחירה א', ד') שבית ראשון שבנה שלמה, תיאורו מפורש בספר מלכים, והבית השלישי מפורט ביחזקאל, ואם כן, כיצד עשו בית שני?—עשאוהו מעט כבניין שלמה ומעט כבניין יחזקאל. בית שני הוא אפוא בית זמני. אבל גם בית זמני הוא בעל ערך גדול. אדם סובל מכאבי שיניים. הולך לרופא והלה מטפל בשן וממלאה בסתימת זמנית. וכי אינה חשובה? וכי אפשר בלעדיה?

פצוע מתהלך בעזרת קביים. כמובן שהם זמניים. אבל בזכותם הוא הולך! גם הזמני הוא בעל חשיבות רבה. יכול להיות זמני וכמה מאות שנים. אומר הרמב"ם (הלכות הנוכה ג'א') שהמלכות חזרה לישראל יתר על מאתיים שנה, עד חורבן בית שני – וממנו שאבו כוח להחזיק מעמד בגלות הארוכה. אומר הראב"ד, רבי אברהם בן דוד (הלכות בית בחירה א', ד'), שעזרא הסופר ידע שעתיד בית השני להיחרב. הוא ידע זאת ברוח קדשו על פי מצב אותו הדור. אם כן, מדוע כל זאת בנה? אלא זהו מה שאמרנו, גם לזמני יש ערך רב. כי אם לא נבנה את הזמני – גם נצה לא יהיה לנו. הרופא רושם תרופה לחולה: באורח זמני עד אשר ישתקם ויתהלך על בוריו ללא עזרתה (ועיין ספר למקדשך טוב, עמ' 64, למעלה בית שני, ועמ' 96, בית המקדש של אש).

The period of the **בית שני** served as a period of preparation for the long **גלות**. **אנשי כנסת** composed **שמונה עשרה** as part of that process of preparation. The inclusion of the **ברכות** concerning **קיבוץ גלויות** and **בנין ירושלים** by **אנשי כנסת הגדולה** was an admission by **אנשי כנסת הגדולה** that the final redemption was not yet at hand. They may have inserted the **ברכות** of **השיבה שופטינו** and **על הצדיקים** between the **ברכות** of **קיבוץ גלויות** and **בנין ירושלים** to alert us that as long as there is infighting within the Jewish people, the two hopes, **קיבוץ גלויות** and **בנין ירושלים** would not be fulfilled. That is a lesson for all generations including our own.

Rabbi Aviner alludes to one further historical fact that must be remembered as we recite the second half of the **ברכות אמצעיות**. The period of the **בית שני** in contrast to the period of **בית ראשון** was missing **מלכות בית דוד**. Rabbi Aviner reminds us by way of a citation to the **רמב"ם** that although the period of the **בית שני** lasted almost 600 years, from 515 BCE to 70 CE, an independent Jewish monarchy existed during that period for only about 200 years. The Jewish monarchy was re-established as a result of the successful revolt (168-164 BCE) which is celebrated during the holiday of **חנוכה**. **חנוכה** is celebrated as a joyous occasion but **הז"ל** may have wanted to us to also remember the tragic side of the story. The revolt resulted in the beginning of the reign of the **חשמונאים**. The **חשמונאים** were **כהנים**. By controlling the monarchy and the **גדולה**, the **חשמונאים** wore both **כתר כהונה** and **כתר מלכות**. In doing so they ignored the need to re-establish **מלכות בית דוד**. Ironically the **פרושים** who supported the **חשמונאים** in their revolt were also those who prayed every day that the monarchy of the **חשמונאים** be replaced by **מלכות בית דוד**. With the passage of time the Hasmonean kings turned against the **פרושים**. The **גמרא** relates what occurred during the reign of **ינאי מלכא** (103-76 BCE):
תלמוד בבלי מסכת קידושין דף סו' עמ' א' – ויהרגו כל חכמי ישראל, והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שטח והחזיר את התורה ליושנה.

TRANSLATION OF SOURCES

Rabbi Shlomo Aviner-Why after the destruction of the First Beit Hamikdash, did we not merit to have the final redemption? Chazal answer that that the Second Temple was never meant to be the final redemption; rather it was to be a small respite. So wrote the Rambam that the Second Temple was meant to be a small salvation, temporary, ephemeral. So too wrote Rabbi Chisdai Karshkat that we are now in an exile that is still the punishment for what occurred before the destruction of the First Temple and that the Second Temple was a short break in the exile and was never meant to be the Final redemption. In the Second Temple period, circumstances were miserable and wretched, full of sin, pathetic. Our Teacher, Rabbi Kook wrote that the Second Temple was a last breath of fresh air before we dive into the days of the deep exile. In another place he wrote that the Second Temple Period was a good means of preparing for the exile, in anticipation of the great dispersion that was prepared for the Jewish people.

Yechezkeil the Prophet who prophesized during the period of the First Temple, describes in his vision the building of the Third Temple. Why the Third Temple and not the Second Temple. The Rambam writes: the First Temple that King Solomon built is described in depth in the Book of Kings; the Third Temple is described in depth by Yechezkeil. If so, based on what plan did they build the Second Temple? They build it by following some of the plan used by King Solomon and some of the plan of Yechezkeil. The Second Temple was always viewed as temporary. But even a temporary Beit Hamikdash had great value. Let us compare it to a person who is suffering from a tooth ache. He goes to the dentist who works on the tooth and fills it in with matter that is not permanent. Is not the filling important? Could the person have gone on without that repair? A person with a broken leg walks with the help of crutches. He knows that it is temporary. But because of those crutches, the person can walk. Something temporary can still be of great importance. It can last for several hundred years. The Rambam says that the Jewish monarchy returned for about 200 years, until the destruction of the Second Temple. From that period the Jewish people drew the strength to be able to withstand a very long exile. The Ravad says that Ezra the Sopher knew that the Second Temple was destined to be destroyed. He knew that from Divine Inspiration based on what he knew about his generation. If that is so, why did Ezra bother to build the Second Temple? His reasoning followed what we expressed before; even a temporary Beit Hamikdash has great value. If we do not take advantage of the opportunity to build a temporary Beit Hamikdash, why should G-d give us the opportunity to build a permanent Beit Hamikdash. Sometimes a doctor will provide a temporary cure for a sick person and overtime, the person improves and begins to walk without the need of any help.

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף סו' עמ' א'-King Alexander Jannaeus killed all the scholars of

the Jewish people. The world was silent of Torah learning until Shimon Ben Shetach came and returned Torah learning to its proper place.

SUPPLEMENT

More on the Period of the Second Temple

The fact that few people returned to ארץ ישראל from בבל is an additional indication that the period of the בית שני was never viewed as a גאולה שלמה. It is important to know that the גמרא provides us with an opinion that there was a Halachic basis not to leave בבל to return to ארץ ישראל.

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף קי' עמ' ב'–ר' זירא הוה קמשתמיט מיניה דרב יהודה, דבעא למיסק לארץ ישראל, דאמר רב יהודה: כל העולה מבבל לארץ ישראל עובר בעשה, שנאמר:–דף קיא' עמ' א'– (ירמיהו כ"ז) בבבלה יובאו ושמה יהיו עד יום פקדי אותם נאם ה'. ורבי זירא? ההוא בכלי שרת כתיב. ורב יהודה? כתיב קרא אחרינא: (שיר השירים ב') השבעתי אתכם בנות ירושלים בעבאות או באילות השדה וגו'. ורבי זירא? ההוא שלא יעלו ישראל בחומה. ורב יהודה? השבעתי אחרינא כתיב. ורבי זירא? ההוא מיבעי ליה לכדרבי יוסי ברבי הנינא, דאמר: ג' שבועות הללו למה? אחת, שלא יעלו ישראל בחומה; ואחת, שהשביע הקדוש ברוך הוא את ישראל שלא ימרדו באומות העולם; ואחת, שהשביע הקדוש ברוך הוא את העובדי כוכבים שלא ישתעבדו בהן בישראל יותר מדאי. ורב יהודה? (שיר השירים ב') אם תעירו ואם תעוררו כתיב. ורבי זירא? מיבעי ליה לכדרבי לוי, דאמר: שש שבועות הללו למה? תלתא – הני דאמרן, אינך – שלא יגלו את הקץ, ושלא ירחקו את הקץ, ושלא יגלו הסוד לעובדי כוכבים. (שיר השירים ב') בעבאות או באילות השדה – אמר רבי אלעזר, אמר להם הקב"ה לישראל: אם אתם מקיימין את השבועה מוטב, ואם לאו – אני מתיר את בשרכם בעבאות וכאילות השדה.

TRANSLATION: R. Zera was evading Rab Judah because he desired to go up to the Land of Israel while Rab Judah had expressed the following view: Whoever goes up from Babylon to the Land of Israel transgresses a positive commandment, for it is said in Scripture, (Yirmiyahu 27) They shall be carried to Babylon, and there shall they be, until the day that I remember them, saith the Lord. And R. Zera? — That text refers to the vessels of ministry. And Rab Judah? — Another text also is available: I adjure you, O daughters of Jerusalem, by the gazelles, and by the hinds of the field, that ye awaken not, nor stir up love, until it please'. And R. Zera? — That implies that Israel shall not go up all together as if surrounde] by a wall. And Rab Judah? — Another 'I adjure you' is written in Scripture. And R. Zera? — That text is required for an exposition like that of R. Jose son of R. Hanina who said: 'What was the purpose of those three adjurations? — One, that Israel shall not go up all together as if surrounded by a wall; the second, that whereby the Holy One, blessed be He, adjured Israel that they shall not rebel against the nations of the world;

and the third is that whereby the Holy One, blessed be He, adjured the idolaters that they shall not oppress Israel too much'. And Rab Judah? — It is written in Scripture, 'That ye awaken not, nor stir up. And R. Zera? — That text is required for an exposition like that of R. Levi who stated: 'What was the purpose of those six adjurations? — Three for the purposes just mentioned and the others, that the prophets shall not make known the end, that the people shall not delay the end, and that they shall not reveal the secret to the idolaters'.

By the gazelles, and by the hinds of the field. R. Eleazar explained: The Holy One, blessed be He, said to Israel, 'If you will keep the adjuration, well and good; but if not, I will permit your flesh to be a prey like that of the gazelles and the hinds of the field'.

רמב"ם הלכות מלכים פרק ה' הלכה יב'—לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפילו בעיר שרובה עכו"ם ואל ידור בחוצה לארץ ואפילו בעיר שרובה ישראל, שכל היוצא לחוצה לארץ כאילו עובד ע"ז, שנאמר כי גרשוני היום מהסתפה בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים, ובפורעניות הוא אומר ואל אדמת ישראל לא יבאו, כשם שאסור לצאת מהארץ לחוצה לארץ כך אסור לצאת מבבל לשאר הארצות, שנאמר בבבל יובאו ושמה יהיו.

פני יהושע מסכת כתובות דף קיא' עמוד א'—גמרא דאמר רב יהודה כל העולה מבבל לארץ ישראל עובר בעשה שנאמר בבבל יובאו ושמה יהיו עד יום פקדי אותם כו' ור' זירא הוא בכלי שרת הוא דכתיב ור' יהודה כתיב קרא אחרנא השבעתי אתכם כו'. ולכאורה יש לתמוה דהא ר"י גופא לא מייתי קרא דהשבעתי אתכם אלא קרא דבבלה יובאו. ועוד אי מקרא דהשבעתי אתכם מאי שנא בבל משאר ארבע מלכיות שגלו ישראל לשם ובכולה סוגיא משמע דדוקא מבבל לארץ ישראל איכא איסורא משא"כ משאר מקומות שגלו ישראל ליכא למ"ד שאסורין לעלות לארץ ישראל. תו קשיא לי מה שהקשו בתוספות דאף למאי דס"ד מעיקרא למילף מקרא דבבלה יובאו הא בגלות ראשון כתיב ומה שתירצו בתוספות די"ל דבגלות שני נמי קפיד קרא קשיא יותר א"כ מאי ענין בבל לגלות שני דלא אשכחן שגלו שנית לבבל אלא לשאר ארצות. והנראה לענ"ד ליישב חדא מגו חדא דודאי בלא"ה פשיטא ליה לר"י דעיקר גלות ישראל היה לבבל כדאיתא בפסחים בריש פ' האשה [פ"ז ע"ב] ולכל הטעמים דהתם משמע דעיקר גלות ישראל היה לבבל ומשם עתידין ליגאל בימות המשיח וכדאמרינן נמי התם יודע הקב"ה שאין ישראל יכולין לקבל גזירת רומיים עמד והגלה אותם לבבל ולכאורה יש לתמוה דהא ודאי בגלות שני הוגלו לרומי ולשאר אומות אלא על כרחך דרוב ישראל נשארו בבבל שלא עלו כ"א מתי מעט ארבעה ריבוא וכדאיתא נמי להדיא בפ"ק דמגילה [י"ב ע"א] שאמר הקב"ה קובל אני על כורש אני אמרתי יקבץ גלותי והוא אמר מי בכם מכל עמו כו' ופירש שם הרשב"א ז"ל הובא בספר עין יעקב שהוא דרך משל דבאמת כוונת הקב"ה היה שיגאלו כולם ע"י מלך המשיח כשיהיה הזמן והך גאולה דכורש לא היו גאולה כלל כ"א אותן שעלו ברשיון ועדיין היו כפופים ג"כ ומתוך כך

להבין את התפלה

יש לי ללמד זכות על אותן שלא עלו עם עזרא שעדיין לא הגיע הזמן והא דאמר ר"ל בפ"ק דיומא (ט' ע"ב) א"ל קא סנינא לכו שלא עליתם כולכם בימי עזרא לאו מימרא פסיקא היא, ואגדות חלוקות הן, ואין להאריך נחזור לעניננו. דלפי"ז עיקר קרא דהשבעתי אתכם אגלות בבבל קאי שהם רוב הגולה שהוגלו עפ"י הדיבור דוקא לבבל ופקידה דכורש לא הוי גאולה כלל אלא פקידה בעלמא לפי שעה והיינו דכתיב אם תעירו את האהבה עד שתחפץ משמע בשעה שיהיה עת וחפץ לכל מאת המקום אלא לפי שכל זה אינו מוכרח כ"כ לכך מייתי ר' יהודה ראייה מקרא דבבליה יובאו ושמה יהיו עד יום פקדי אותם ובאמת אע"ג דאכלי שרת קאי אדרבא הוי ראייה יותר דהא הזינן דאותן כלי שרת שהיו בבבל לא חזרו להם לארץ ישראל כשעלו בימי כורש וזה ידוע ומפורסם אלא על כרחך דהא דכתיב ביום פקדי אותם והעליתים והשיבותים אל המקום הזה לא איירי כלל בפקידה דימי כורש דאף פקידה גמורה לא מיקרי וכדפרישית וא"כ לפי"ז ודאי דקרא דהשבעתי אתכם איירי נמי בזמן הזה דלא קרינן עד שתחפץ אלא כשיהיה פקידה גמורה לעתיד שאז ישובו הכלי שרת מבבל וישראל ישובו לאדמתן, כן נראה לי נכון: